

LJUDSKI GLAS

Glasiilo „Kmetško-delavske zveze“

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto 60 K, za pol leta 30 K, za četrt leta 15 K, na mesec 5 K; posamezna številka K 1.40. — V inostranstvu razmeroma več.

Vse dopise in pošiljatve za uredništvo in upravništvo „Ljudskega glasu“, kakor tudi za tajništvo K. D. Z. pošiljajte frankirane na naslov: Ljubljana, poštni predal 168. Poštne proste so le reklamacije. Ustmena poročila: v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6.

Delavec in kmet.

Med naše kmetško ljudstvo prihajajo večkrat, posebno pa pred vsakimi volitvami agitatorji, ki v potu svojega obraza skušajo dokazati, kako različne interese imata delavec in kmet. Da imata delavec in veleposestnik interese, ki si nasprotujejo, je gola resnica. Pri pomniti je pa treba, da tudi mali in veliki kmet nimata enakih želja. Nam gre tukaj izključno le za interese malega kmeta in kočarja, katere hočemo primerjati z interesi industrijskega delavca.

Najbolj pereče vprašanje, kateremu industrijsko delavstvo v sedanjem času posveča vso pažnjo, je

industrijalizacija Slovenije.

V interesu delavstva je, da se industrija čim bolj razširi, ker se na ta način odpravi moreča brezposelnost, katere danes industrijskega delavca tako davi. Če se bo industrija razširila, bo potrebovala vedno več delavcev, če jih bo hotela imeti, jim bo morala zagotoviti življenje dostojno človeka. Skratka, delavec želi razširjenja industrije zato, ker si obeta na ta način svoje stališče izboljšati.

Kakšno stališče naj pa zavzame kmet k temu vprašanju?

V Sloveniji imamo najmanj dve tretjini malih posestev, na katerih komaj za silo živi le po ena družina. Ako ima naš kmetič po več otrok, mu tega posestva med nje ni mogoče razdeliti, ker je premajhno. Enemu izmed sinov izroči torej svoje posestvo, drugi si pa pomagajo na ta način, da si poiščejo dela v kaki obrti, tovarni ali rudniku. Če ten obrti, so tovarni ali rudniki ni v lastni deželi, so prisiljeni, iskati si dela v tujini.

In tako je bilo dosedaj pri nas. Nerazvita industrija v Sloveniji ni mogla zaposliti vseh, ki so delo iskali, zato so bili prisiljeni izseljevati se v Ameriko, Nemčijo i. t. d.

Iz tega torej razvidimo, da je tudi v interesu kmetškega prebivalstva, da se industrija razširi.

Pa to še ni vse. Je še en razlog, kateri mogoče še bolj govori za to, da se naša zemlja industrijalizira.

Prej smo že omenili, da imamo v Sloveniji najmanj dve tretjini malih posestev. Temu je treba pristaviti še dejstvo, da tudi zemlja pri nas ni bogve kako rodovitna. Že danes je tako, da če se kmetič hoče vsaj za silo preživeti, mora to zemljo obdelovati in negovati tako, da lahko rečemo, da je vsaka ped te zemlje poškopljena z znojem. Če pomislimo na to, da nosi naš kmetič prav mnogokrat v nahrbtnem košu gnoj na hribovate njive in da mora krmiti svoje prašičke z mlekom, če hoče, da od njih izkupi vsaj toliko, da se preživi, potem nam bo jasno, da njegov položaj že danes ni rožnat. Toba pa si je zastaviti vprašanje, kaj bo takrat, ko potreba po živežu ne bo več tako velika?

Vemo, da v celi Evropi živeža za to primanjkuje, ker je vojna porušila vse trgovske

vezi med državami. Prej ali slej bodo pa te vezi in razmere urejene. Pride čas, ko bodo nastopile na svetovnem trgu poljedelske države, ki so danes do malega izločene. Rumunija in Bolgarija pridelata že danes več živil, nego jih potrebujejo zase. Vendar jima je vojna škodovala tako, da ne pridelata danes niti polovice tega, kar bosta takrat, ko se razmere uredi.

Rusija, ta ogromni poljedelski velikan, danes ne izvažata niti kilograma živeža, čeprav je pred vojno zalagala celo Evropo. Nasprotno, od drugod mora dobivati pomoč proti svoji lakoti.

Prej ali slej bo torej kmetških pridelkov zopet v izobilju. Vsaka stvar, katere je mnogo na trgu, se poceni radi medsebojne konkurence. In tukaj nastaja za našega kmetovalca prevažno vprašanje. Ali bo v tej konkurenci vzdržal ali bo podlegel. Vsi znaki kažejo, da bo imel izredno težko stališče. Težko konkurira že danes s hrvaškim ali srbskim kmetom. Že prej smo navajali, kako se naš kmetič trudi, da se preživi. Na drugi strani pa vidimo, da je zemlja po drugod vse plodnosnejša nego naša. Pri nas redi kmet prašičke z mlekom in jim kuha po petkrat na dan, njegov tovariš v Banatu in drugje pa napodi spomladi svoje prašiče v šumo, kjer se sami prežive in razmnože, jeseni pa jih polovi in proda. Vprašanje je, ali bo mogel prodajati naš kmetič svoje prašiče za ceno kakor oni, ki celo leto z njimi ni imel niti truda, niti stroškov? Če bodo pa naši dražji, jih pa v denar spraviti ne bomo mogli. Že zdaj moramo skrbeti, kako si bomo iz tega položaja pomagali.

Edina rešitev je zopet le industrijalizacija. Če bo mnogo industrije, bo mnogo delavstva. Mnogo delavstva pa potrebuje mnogo živeža. Kmet bo torej dostavljal svoje pridelke v te industrijske naselbine in ne bo toliko odvisen od izvoza. Če tudi z vsemi pridelki ne bo konkurenčen, bo imel pa vsaj za zelenjavo, mleko in slično dovolj odjemalcev. Navedli bi lahko še sto primerov, ne dopuščam prostora, poleg tega pa mislimo, da smo že s tem povedali dovolj jasno, da je za našega malega kmeta vprašanje industrije če mogoče še bolj važno, kakor za industrijskega delavca. Kdor bi torej trdil, da kmet in delavec ne moreta skupno korakati, je v zmoti in škoduje dobri stvari, industrijsko delavstvo se organizira v svojih strokovnih organizacijah in kmetički proletarijat v svoji „Kmetički delavski zvezi“. Obe organizaciji se morata podpirati, ker imata iste interese in istega nasprotnika.

Delavec in kmet podajta si roke!

Mednarodnost.

Naši nasprotniki se radi vsajajo nad nami, češ, da zagovarjamo mednarodnost. Pri tem pa dosledno zamenjavajo pojem mednarodnosti s protinarnostjo. Nihče ne bo hotel zanikati, da se človeštvo deli v narode, ki govore raz-

lične jezike, ki imajo razne kulturne posebnosti.

Mi nismo nikdar zahtevali, naj n. pr. Nemci obdrže svoj jezik, Slovenci naj pa svojega zavržejo. Kakor priznavamo, da obstoje razni narodi, tako je treba poudariti, da se vsi ti narodi delijo v dva gospodarska razreda. V razred bogatašev in razred nemaničev ali z drugimi besedami v kapitaliste in proletarce.

Kapitalisti vseh narodov se zavedajo, da imajo vsi enak interes, čim bolj zaslužiti proletarijat. Če se proletarijatu kjerkoli posreči, domače kapitaliste ugnati v kozji rog, priskočijo tem takoj drugorodni kapitalisti na pomoč. To se pravi, kapitalisti se medseboj podpirajo ne glede na to, kateri narodnosti pripadajo. To se pravi, oni so radi skupnih interesov med seboj mednarodno zvezani. Kar je dovoljeno močnejšemu, to zahteva lahko še bolj upravičeno šibkejši. Tudi delavno ljudstvo ima skupne interese brez ozira na narodnost.

Če se torej ta proletarijat v boju proti izkoriščevalcem medsebojno podpira, se s tem niti najmanj ni pregrešil proti lastnemu narodu.

Večina krivic, ki tlačijo delavno ljudstvo, se da odpraviti le mednarodnim potom. Vzemimo za primer odpravo militarizma. Če bi proletarijat v Jugoslaviji dobil tako moč, da bi odpravil stalno vojsko ter postavil na nje mesto narodno brambo, bi opravičeno delo, ako bi ob istem času tudi sosedne države ne storile isti korak. Kajti v tem slučaju bi kapitalisti tujih držav to priliko izrabili ter pogladi svoje armade ropati zemljo, ki bi proti militarističnim armadam ne bila dovolj zastražena. Pršli bi z dežja pod kap. Bili bi narodno in gospodarsko zaslužjeni. Iz tega primera sledi, da je mogoče reševati to vprašanje le na ta način, da proletarijat v vseh državah enotno nastopa.

Pri nas imamo stranke, ki imajo v svojem programu odpravo militarizma, ob enem pa zagotavljajo, da o mednarodnosti nočejo ničesar vedeti. Razumljivo je, da se bodo morali odpovedati enemu ali drugemu. V eni sami državi odpraviti militarizem ali kapitalizem je nemogoče. Zato mora oni, ki za tem resno stremi, iskati zaveznikov izven meja države. Naše organizacije so si te že poiskale in tudi našle v internacionali.

Več razuma, manj srca!

Vsi radikali so priporočali neobziren nastop, odločen čin, čeprav bi imel za posledico velike žrtve. To pa seveda samo dokler so bili res radikalni. Radikalce smo imeli že v vseh pogledih: verske, narodne, socialne, kulturne, umetniške... Imeli smo tudi radikalne drvarje, imeli smo pa tudi absolutne radikalce, ki jih je naš Cankar ovekovečil v korajžnem fantu, ki je žrtvoval svojo nogo, misleč, da bo ustavil po bregu navzdol drveči voz, če vtakne korajžno svojo nogo v koilo.

Radikalci imajo svoje ime od korenine (po latinsko radiks). Pri korenini hočejo začeti, vsako zlo hočejo iztrebiti s korenino vred. Prav lepa namera, vsa čast, samo eno napako ima. Vsi radikalci se vedno prav korenito motijo v svojih sodbah o dobrem in slabem baš zaradi svoje korenitosti! Če jim je kaka stvar na poti, jo hočejo takoj korenito odstraniti, ne da bi pomislili, če ne bodo svoje današnje korenitosti bridko obžalovali morebiti že takoj jutri. To pa vse zato, ker ne uvažujejo razuma, temveč se dajo voditi le od srca, kakor smo se navadili napačno imenovati tisto nerazsodno, sebično nagnjenje zadostiti svojim slučajnim trenutnim potrebam! Prav od srca se jezimo, če nas poškopri kak avtomobil, radikalno omejitev svobode zahtevamo, avtomobili naj ne vozijo po mestu hitreje, nego hodijo pešci. Na ugovore razsodnih ljudi, češ, da se vozijo v avtomobilih navadno ljudje, ki se jim mudi, odgovarjamo zopet prav od srca, da ne poznamo kompromisa. Drugi dan se pa sami peljemo v avtomobilu, stražnik nas pa ustavi, ker je nagla vožnja prepovedana. Zopet se jezimo prav od srca, radikalno zahtevamo svobode, kompromisa ne poznamo. Če gre dež, se jezimo na Boga, da je ustvaril to nadlego; če solnce preveč pripeka, kričimo, da že tako dolgo ni bilo dežja. V svoji nerazsodni sebičnosti se postavljamo za upravičene sodnike nad dobrim in slabim, stvarnih kompromisov ne maramo priznati, zato pa delamo najumazanejše časovne kompromise, ki nam dovoljuje danes obsojati svetlobo, jutri pa senco, čeprav vedo razumni ljudje že tisočletja, da ni svetlobe brez sence, niti sence brez svetlobe.

Da so kompromisi v tem smislu potrebni, bo uvidel vsak razumnik. Pa tudi preprosti neizobraženec ne bo gluha zanje, če mu jih stvarno razložimo.

Socialna demokracija in poljedelstvo.

(Konec.)

Malo ali veliko posestvo?

Današnje socialistično gibanje ima jasno izdelano svoje programatično stališče za poljedelstvo. Večina socialističnih teoretikov se zavzema razvojno za mala posestva, ker se ista veliko racionalneje obdelujejo. Končni cilj socializma pa je kolektivizem poljedelstva.

Tudi dr. Adžija se zavzema za mala posestva in izvaja sledeče:

Temelj proizvodnega dela v poljedelstvu je različen od proizvodnega dela v industriji. V industriji in obrti so predmet dela mrtve sirovine, n. pr. ruda, kamen, kovina, volna itd. Te sirovine lahko prenašamo, razmnožujemo, obdelujemo ob slabem in lepem vremenu, podnevi in ponoči. Človeška delavna moč se pri tem delu v najboljšeje lahko nadomesti s prirodno močjo, n. pr. vodo, vetrom, elektriko in paro, zato to delo ni tako odvisno od pazljivosti in ljubezni delavca do dela. Medtem, ko je poljedelsko delo več ali manj navezano na živa in organska bitja (živali, rastline, setev itd.). Zemljo

obdelujemo lahko samo v stanovitih dobah. Ker je strojno delo v poljedelstvu zelo omejeno, je tu potrebna večja pazljivost in ljubezen do dela. Čisti gospodarski račun dokazuje torej, da se malo posestvo mnogo več izplača in da je to tudi naprednejše od velikega posestva. Ljubezen in marljivost malega posestnika omogoča krepkejšo obdelovanje zemlje, nego pri veleposestvih. Veleposestva obdelujejo mezdni delavci. Nadomestiti je treba vse izplačilo, ki ga donaša veleposestvom uporaba strojev, strokovna uprava, nakup in prodaja na debelo in cenejši kredit. Toda tudi prekoračiti je treba to z osnovanjem proizvodnih nabavnih, konzumnih, kreditnih in drugih poljedelskih zadrug.

Socializmu ni ideal malo posestvo, posebno ne takšno, kakršno je bilo do sedaj, ko se je to v slučaju večjih dedičev še bolj razdelilo, tako, da je postalo nesposobno prehranjevati posestnikovo družino. Mnogokrat je mogel zapustiti kmet po kakšni oplenitvi rodno grudo in odšel je v mesto, da pomnoži stradajočo armado industrijskega delavstva. Vsekakor noče uničiti socializem malega posestnika, temveč ga hoče v današnjih razmerah kulturno dvigniti s pomočjo poljedelskega združništva. Usposobiti ga hoče za umnejše in krepkejšo obdelovanje zemlje. Te zadruge bodo kmetu, kar so industrijskemu delavcu njegove strokovne organizacije, služile mu bodo kot bojovne gospodarske organizacije. S pomočjo teh bo vodil razredni boj proti kapitalističnemu razredu.

V programu socialno demokratične stranke je ukinjenje graščinske in cerkvene posesti ter mrtve roke veleposestev in ukrepitev najmodernejšega združništva.

Iz stranke.

Štev. 2627.

Zjedinenje jugoslovansk. proletarijata.
(Odložitev strankinega zbora in sklicanje izvrševalnega odbora.)

Dne 1. in 2. t. m. so imeli pooblaščenec vseh treh socialističnih strank v Jugoslaviji (1. socialno demokratična stranka Jugoslavije, 2. socialistična radniška partija Jugoslavije in 3. naše stranke) skupno sejo, na kateri je bil dosežen temelj za ujedinenje. V bližnji bodočnosti bodo izvrševalni odbori vseh treh strank sklepali o teh temeljih, in ker upamo, da bodo sprejeti soglasno od vseh treh, bo s tem zjedinenje gotovo in ga bo naš strankin zbor že lahko potrdil.

V ta namen je pa treba že sklicani strankin zbor preložiti za nekaj tednov, torej se ne bo vršil dne 14. in 15. avgusta, pač pa se bo vršila takrat seja strankinega izvrševalnega odbora, in sicer v Celju. Začetek takoj po prihodu jutranjih vlakov.

V Ljubljani, dne 6. avgusta 1921.

Centralno tajništvo JSDS in KDZ.

v Ljubljani, poštni predal 168.

Brežice ob Savi. Krajevna organizacija Kmeto-delavske stranke v Brežicah prosi sledeče člane, naj poravnajo najpozneje do 15. avgusta članarine, sicer bodo izključeni iz organizacije.

Član štev. 1, 10, 13, 48, 51, 67, 69, 72, 77.
Lajteršperg pri Mariboru. V nedeljo dne 14. avgusta 1921 priredi krajevna organizacija KDZ v Lajteršpergu veliki javni shod v gostilni „Požanko“ v Cvajniku. Ker so na dnevnem redu zelo važne točke, vabimo tudi vse viničarje cele okolice. Poročal bo poslanec.
Odbor.

Dopisi.

Jurklošter. Lepa klika je nač tako zvani novi občinski odbor, ki ni bil nikdar izvoljen, temveč kratkomalo imenovan, ker so bile baje kandidatne liste drugih strank prepoznane. Proti tej izvolitvi teče priziv. Ni pa še znano, ali bo ta rešen po splošni tukajšnji ljudski volji. Ta novi klerikalni občinski odbor je namreč z različnimi mazili namazan. Na Petrov dan dne 29. junija je priredil veselico s tombolo v prid ubožni blagajni naše občine. Ta veselica je bila takse in kolkov prosta, toda do danes še niso obračunali niti vinarja. Najbrže mislijo ti po-božni odborniki, da so oni prva ubožna „gmajna“, potem šele pridejo drugi. Tudi župnijski urad, ki je bil svoječasno sodnijsko obsojen, dolguje ubožnemu zakladu 5000 K. Vse to bo podpirala imenovana družba. Sliši se celo, da bo njih prva briga popravljenje farovža in cerkve. Premislite, sedaj pri tej draginji! Kdo bo vse to plačal? Kmet in delavec bosta morala nositi potrpežljivo to breme.

Opozarjamo merodajno oblast, da reši naš priziv ugodno, da ne bodo pašarili šamovoljno takšni ljudje v naši občini.
Občani.

Po svetu.

Češkoslovaški bankokrati so odpustili nad 100 nemških in do 1500 čeških stavkujočih bančnih nameščencev. Povečini so to starejši uradniki, zaupniki in vodje organizacije.

Češkoslovaško delavstvo in inspiracija proti komunistične konvencije. „Pravo Lidu“ prinaša članek „O reakciji in protikomunistični akciji v Jugoslaviji“ in konča članek tako-le: Belgrajski brzjavci trdijo, da je Pašič pozval češkoslovaško, rumunsko in italijansko vlado, da napravijo protikomunistično konvencijo. Češkoslovaška zares nima namena, da bi sledila Jugoslaviji po poti reakcije, če pa so v Češkoslovaški ljudje, ki bi radi Jugoslavijo posnemali, ima pa češko delavstvo dovolj moči, da prepreči kaj takega. Komunistem itak gre po svoji naravni poti do propasti. Na takele načine bi se življenje komunizmu le podaljšalo.

Češkoslovaški rudarji se pripravljajo na veliko splošno stavko. Rudarski odsek v ostrovske revirju je izdal proglas na delavstvo, v katerem pravi med drugim: Kakor veste, nameravajo podjetniki odpovedati kolektivno pogodbo, podaljšati delovni čas ter znižati plače. Čaka vas težak boj s podjetniki. Rudarska stavka izbruhne v revirju in seveda tudi po vsej republiki.

Amerika za Rusijo. Ameriška pomožna misija je že zgradila skladišča za živila v Rigi in Revalu. Akcija za pomoč gladujočim se pa začne šele tedaj, ko se izpuste na svobodo ameriški državljani, ki se še nahajajo v Rusiji.

Zob:

(11. nadaljevanje.)

Socializem in vera.

Modrovanje navadnega človeka.

Ali hočete verjeti, da je Bog v šestih dneh stvarjenja trudil se v potu svojega obraza in delal vse te podrobnosti? Da je delal iz prsti te majčkene perotnice regratovemu semenu? In vsem drugim neštetim vrstam semen, ki jih tudi imajo! Pa ne samo male rastlinice, tudi velika drevesa so na ta način poskrbela za svoj zarod, n. pr. smreka, saj si gotovo že gledal, kaj je v njenem storžu, ne? Ai pa javor, čigar seme ima perotnice skoro kakor kačji pastir, le da nima na vsaki strani po dve, kakor ta, temveč samo po eno.

Z vsemi temi podrobnostmi se Bog ni pečal. Razvoj je razvil v tisočletjih vse te posebnosti. Med vsemi živimi bitji najdemo zvezo sorodnosti, iz katere ne moremo sicer sklepati, da so imela kdaj skupnega očeta,

pač pa podobne pogoje življenja. Javorjevo seme ima podobne perutnice kakor metulj kačji pastir, zato pa še ne bomo trdili, da sta imela oba skupnega očeta. Pač pa sta oba potrebovala lahkih kril, zato jih imata. Nevedneži so se vstrašili tudi podobnosti človeka z opico in so rekli — kaj, človek da je nastal iz opice? Pa ni tako, človek ni sin opice, živel pa je v podobnih razmerah in se je zato podobno razvijal, v kolikor je pa svoje življenje živel drugače, v toliko je postajala tudi njegova oblika drugačna. Razvijal se je drugače, razvoj je tisti skupni oče vsega, kar je. Le iz tega razvoja lahko sklepamo, da je v pradavni dobi vse življenje nastajalo iz tistih prvotnih oblik, o katerih pa zopet prav nič ne vemo, kakšne so bile, le to si lahko mislimo, da so bile zelo preproste, tako nekako, kakor so posamezne celice organizma.

Vsak organizem je namreč sestavljen iz celic. Pri človeku, pri živalih in pri rastlinah,

povsod je temelj posamezna celica. Kostni meso, kri in koža, lasje in nohti, vse je iz celic — ravno tako pa tudi pri rastlinah. Celic je seveda tudi več vrst, različne namene in dolžnosti imajo, vse pa so žive tudi same na sebi in se družijo in spajajo v skupine, da dosežejo svoj namen.

Da so celice res žive, da so zmožne množiti se in združevati v novo življenje, to spozna lahko tudi preprost človek, če se kaj zanima za naravo.

Skoro vsaka slovenska hiša ima klinčke vsajene. Če jih hočejo razmnožiti, odrežejo vršiček in ga vsade v lonec. V kratkem pože korenine, razraste se in cvete. Nič posebnega ni to in vprašali boste, čemu o tem modrujem. Zato, da vam pokažem, da so klinčkove celice zmožne razmnoževati in razvijati se smotreno, po potrebi drugače, nego bi se bile na prejšnji rastlini, od katere so bile odtrgane. Celice, ki so tvorile tako zvano koleno, so začele poganjati korenine.

zavijanja in demagoško hujskanje! Taka priznanja nacionalistov so prav redka, zato se nama je zdelo potrebno, da stvar zabeležimo.

„Zgodovina avstrijske socialne demokracije“. Sodrug Ludovik Brügel je na Dunaju pravkar izdal obširno delo v štirih delih pod gornjim naslovom. Prvi del obsega zgodovino socialne demokracije od njenih začetkov do leta 1870., drugi od tega leta do konca I. internacionale, tretji do zedinjenja avstrijskega delavstva na strankinem zboru v Hainfeldu, četrti pa do ustanovitve nemške-avstrijske republike. — Delo je izšlo v založbi „Wiener Volksbuchhandlung“. Vsak del stane 480 K.

Društvo ponarejalcev denarja. V Düsseldorfu je policija zaprla društvo, ki je štelu približno 100 oseb in ki se je pečalo s ponarejanjem denarja. Imelo je 11 delavnic in je ponarejalo posebno inozemski denar.

Militarizem v Italiji. Italijanski vojni minister je izdelal zakonski načrt za znižanje službene dobe pri vojaki na 8 mesecev. Zato se uvede v šole obligatorična vojaška vzgoja mladine.

Prebivalstvo v Rusiji nazadovalo. Po poročilih iz Stockholma izkazuje ljudsko štetje na Ruskem, da je število prebivalstva padlo od leta 1914 na 12 milijonov duš.

Število stavk v Italiji. Po neki uradni statistiki znaša to število za lansko leto v italijanski industriji 1881 stavk, katerih se je udeležilo 1,267.953 delavcev s skupno 16,338.227 stavkovnih dni. Po letu 1880. je to največje število.

Gospodarstvo.

Dobra letina tobaka. V Macedoniji bodo letos pridelali 6, v Bosni in Hercegovini 4, v Vojvodini 2, v Dalmaciji pa 1 milijon kg tobaka. Domač konsum porabi 10 milijonov kg tobaka. Ostanek bodo izvozili.

V Belgradu se osnuje glavno ravnateljstvo za ribarstvo. Zadeve primorskega ribarstva pridejo na druge instance in se poverijo dalmatinski vladi.

Tvornica za poljedelske stroje osnuje ministrstvo za agrarno reformo v Djakovem. Tvornica bo osnovana na združni podlagi.

Velikanske petroljeve vire so odkrili nedavno tega v severnih pokrajinah salvadorske republike. Dnevno se bo dobivalo 1 milijon sodov petroleja iz njih. Tako silno bogati so ti viri.

Monopolni izvoz žita v Rumuniji. Ministrski svet v Bukarešti je sklenil, da se sme izvoz žita, kar ga ostane nad potrebo, vršiti samo po državi. Trgovina in izvoz drugih pridelkov sta prosta.

Kriza v industriji. Iz Zedinjenih držav poročajo, da je tam sedaj nad 2,000.000 brezposelnih, in sicer iz stavbine obrti 300.000, avtomobilne obrti 225.000, železniške obrti 225.000, oblačilne obrti 180.000, plovstva 125.000, pekarstva 100.000, iz gledišč 75.000, drugih 50.000. V distriktu Pittsburg je nad 180.000 ljudi brez dela, izguba na mezdi znaša dnevno 967.260 dolarjev.

Znižanje produkcije železa. V Ameriki je produkcija železa letos padla za polovico. Dočim je bilo lansko leto proizvedenih 18.1 milijonov ton, je znašal letos proizvod železa le 9.4 milijonov ton.

Povišanje uvoznih carin na Poljskem. Minister za trgovino in industrijo ter minister za finance sta izdala odredbo, po kateri se povišajo uvozne carine na luksuzno blago za 20 odstotkov, na ostale predmete pa za 15 odstotkov.

Svetovna banka v Ameriki. Amerikanski senator Hittchook je predlagal, da se osnuje v Zedinjenih državah svetovna banka z glavnico 240 milijonov dolarjev. V slučaju, da bi ameriška vlada tega predloga ne sprejela, namerava Hittchook sam izpeljati ta načrt s pomočjo glavnih ameriških denarnih zavodov. Vse banke sveta mogle bi nakupiti delnice svetovne banke. Senator pravi, da bi ta novi svetovni denarni zavod mnogo pripomogel k stabilizaciji vaestranskih valut.

Pregled dohodkov enoprocenčne državne trošarine v mesecu juniju 1921: Srbija in Črna gora 2,415.663 dinarjev (778 tisoč 637 dinarjev v proračunskem letu 1920 do 21). Hrvatska in Slovenija 5 milijonov

761.894 (1,640.296), Bosna in Hercegovina 996.329 (391.201), Vojvodina 6 milijonov 504.927 (1,178.577), Slovenija 2 milijona 313.962 (296.739), Dalmacija 538 tisoč 598 (230.714), skupno 18,505.366 (4 milijone 526.195) dinarjev, torej 13,087.171 dinarjev več, kakor v mesecu juniju proračunskega leta 1920/21.

Nemčija je izplačala 3.832.000.000. Po poročilih belgijskega ministra financ je Nemčija kupila 1. maja za okroglo štiri milijarde surovin in živeža ter je pri dobavi plačala 3.832.000.000 zlatih mark. Poleg tega je plačala 1. maja eno milijardo zlatih mark v gotovini.

Največji parnik nemške trgovske mornarice. 31. julija se je vrnil iz Anglije v Kennburg parnik „Cap Polonis“, ki ga je nemško parobrodno društvo Hamburg-Amerika ponovno kupilo. „Cap Polonis“ je sedaj največji parnik nemške trgovske mornarice.

Za likvidacijo agrarnih razmer v Bosni. „Agrar Tagblatt“ poroča, da je zahteval finančni minister izreden kredit v znesku 500.000 dinarjev, od katerih se bo uporabilo 130.000 dinarjev za likvidacijo agrarnih razmer v Bosni in Hercegovini.

Prva gozdarska šola. Iz Beograda poročajo, da se ustanovi v Novem Sadu prva gozdarska šola.

Draginja na Poljskem. „Napred“ poroča iz Krakova, da znaša oficialna cena kruha, ki tehta 2 kg, 220 mark, 1 kg moke stane pri verižnikih približno 200 mark, 1 kg sladkorja 600 mark. Cene žita so poskočile v enem letu od 700 na 10.000 mark za stot. — Tako se živi v „zmagovitih“ državah, ki stojijo pod pokroviteljstvom francoskega imperijalizma.

To in ono.

Število prebivalcev v Srbiji. V statistični direkciji so izračunali, da ima Srbija 2,591.898 prebivalcev in sicer 1,241.063 moških in 1,350.835 ženskih. Torej je skoraj 110 tisoč več žensk kot moških. Število prebivalcev je v Srbiji od leta 1910. padlo skoraj za pol milijona. Leta 1910. je namreč štela Srbija 2,911.701 prebivalca in sicer: 1,503.511 moških in 1,408.190 ženskih, torej je bilo moških skoraj sto tisoč več. Belgrad šteje danes 111.740 prebivalcev, Skoplje 40.000, Kragujevac 15.096 (leta 1910 pa 24.949), Bitolj 27.600 (proti 48.000 v l. 1914).

Iz vojnih grozot. Na Lipskem se od podpisa versajskega miru sem vrše obravnave zoper nemške vojne krivce. Nedavno pa je najvišjo državno sodišče oprostilo nekega nemškega generala, ki je bil obtožen zločina, da je izdal svojim četam povelje, „naj ne delajo vojnih ujetnikov“, t. j., da naj se vse ujetnike, ranjene in zdrave, pobije. Vseled oprostilne sodbe se je zgražalo vse francosko buržoazno časopisje, pariški komunistični list pa je priobčil serijo razkritij o francoskih generalih, ki so vsi izdali povelje, da se „ne smejo delati ujetniki“. „Humanite“ navaja v dokaz 10. in 15. divizijo Marokancev ter z imeni in kraji navaja slučaje strahovitih krvoločnosti militarističnih poveljnikov.

Strokovne organizacije. Pred štiridesetimi leti niso vse strokovne organizacije na Nemškem šttele niti 100.000 članov, v zvezi temu, da je že tedaj Nemčija stala v prvih vrstah industrijskih držav. Kako mogočno se v tem času strokovne organizacije napredovale, nam živo kažejo naslednje številke, ki predstavljajo članstvo nekaterih zvez.

Danes šteje zveza:	
kovinarjev	1,638.650 članov
nastavljencev	363.521
stavbinskih delavcev	465.744
oblačilne stroke	133.470
rudarjev	467.339
železničarjev	503.126
tovarniških delavcev	646.931
državnih uslužbencev	292.590
lesnih delavcev	378.957
kmetskih delavcev	625.935
strojevodij	100.287
tobačnih delavcev	110.964
tekstilnih delavcev	535.369
transportnih delavcev	585.942

Založba in last konzorcija „Ljudski Glas“. Oblastem je odgovoren Andrej Svetek. Tiska: Tiskarna J. Pavliček v Kočevju.

Čitajte naše brošure!

„Pot k socializmu“

Spisal Dr. Oton Bauer. • Prevel F. Uratnik.

Cena samo 2 K.

Naroča se pri „Centralnem tajništvu JSDS v Ljubljani, poštini predal 168“.

Edini list, ki brezobzirno zastopa Vaše koristi, ki neustrašeno brani Vaše pravice, je:

N A P R E J

Zatorej sezite po njem! Oklenite se ga! Naj se naroči po več somišljenikov na en Naprej! Le „Naprej“ spada v naše družine!

Proč z meščanskimi listi! Mesečno stane 24 kron. Naroča se pri upravi „Naprej“, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

Splošno kreditno društvo

v Ljubljani, registrovana zadruga z omejeno zavezo sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porabljaate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 12—, za podgane in miši K 12—; za ščurke, a posebno močna vrsta stane K 20—; posebno močna tinktura za stenice K 15—; uničevalec moljev K 10—; prašek za uši v obliki in perilu K 10— in 20—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10; prašek proti mrčesom K 10— in 20—, proti ušem pri ljudeh K 5— in 12—; mazilo za uši pri živini K 5— in 12—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45, Petrinjska ul. 3.

COSULICH-LINE
= TRST—AMERIKA =
New-York—Buenos-Aires—
Rio di Janeiro—Santos
Montevideo

Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listov za potnike za Slovenijo edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.

„V boj za občino.“

Brošurica „V boj za občino“ vsebuje poljudno razloženo volilni red za občinsko zastopstvo. Temu so pridejana tudi praktična navodila. Cena ji je 6 K. — Naroča se pri Centralnem taj. štvu JSDS in KDZ v Ljubljani, poštini predal 168.